

Les amistats perilloses d'Erbakan

Les fluïdes relacions que el primer ministre turc manté amb Líbia, Iran i Iraq, l'enfronten amb els EUA. Però, Erbakan aprofita aquests lligams per aturar els kurds i aconseguir avantatges econòmics.

L'islamista Necmettin Erbakan, primer ministre de Turquia, preocupa les capitals occidentals, en especial Washington. Moderat i continuista en qüestions internes, Erbakan és atrevit en política exterior, i demostra així que no obeeix consignes de ningú, i menys de nord-amèrica. Fa dues setmanes, va reunir-se a Trípoli amb el líder de Líbia, Muammar al-Gaddafi, un dels pàries de la humanitat per decret dels EUA. Plovia sobre mullat, perquè a l'agost, poc després de ser designat cap d'un govern de coalició, va viatjar a Teheran, la pàtria dels aiatol·las.

"El primer problema de Turquia és el terrorisme. El segon, el creixement econòmic", va declarar a la revista nord-americana *Time* per justificar els desplaçaments a les capitals de dos països sancionats a instàncies de Washington. Líbia sofreix un embargament aeri des d'abril de 1992, decretat pel consell de seguretat de les Nacions Unides, arran de la negativa de Gaddafi de lliurar dos suposats autors de l'atemptat contra l'avió de la Pan Am, a Lockerbie (Escòcia), que va causar la mort de més de 200 persones.

L'entrevista amb el president de la república islàmica, Haixemi Rafsandjani, va ser més cordial i profitosa econòmicament. Erbakan no va tornar a Ankara de buit: va aconseguir signar un contracte pel qual Iran vendrà a Turquia gas per valor de 18.000 milions de dòlars durant 23 anys, a partir de 1999. L'acord es va formalitzar dues setmanes després que el Congrés nord-americà aprovés una llei que sancionarà les empreses que inverteixin a Líbia i a l'Iran. "No és un bon negoci", es va limitar a declarar el secretari d'Estat nord-americà, Warren Christopher. Per acabar-ho d'adobar, el ministre d'Educació, Mehmet Saglam, va viatjar a Bagdad per formalitzar la reobertura de l'oleoducte tancat l'any 1990, després de la invasió de l'emirat de Kuwait per part dels iraquians.

Erbakan s'ha defensat de les crítiques occidentals sobre les seves relacions amb els tres països més odiats per Washington argumentant que solament busca acords comercials. Una resposta que no convenç la diplomàcia nord-americana, alarmada pel flirteig d'un membre de l'OTAN amb Iran. Una aliança entre Teheran i Ankara podria trasbalsar una regió prou convulsionaada per la crisi d'Iraq i els conflictes caucàsics.

Turquia, "un pont important entre l'Est i l'Oest" en paraules del primer ministre islamista, vol assumir el protagonisme que li correspon per demografia, poten-

ARXIU / EFE

cial econòmic i importància geoestratègica. En això, Erbakan no es diferencia dels seus predecessors, encara que aquests actuaven amb més discreció per no ferir Washington alhora que es mostraven intransigents en la qüestió de Xipre i bel·ligerants en el litigi territorial amb Grècia.

Intransigència amb els kurds. Erbakan també ha heretat el gran problema de Turquia dels últims deu anys: la rebel·lió dels kurds. És un tema en què tots els dirigents s'han mostrat inflexibles, potser amb l'excepció de Turgut Ozal, que quan acabà la guerra del golf Pèrsic va reconèixer els drets culturals d'aquesta minoria. Erbakan també ha donat la carta blanca als militars mentre que intenta, amb els viatges a Trípoli i Teheran i els missatges a Damasc, que el Partit dels Treballadors del Kurdistan (PKK), d'inspiració marxista, es quedi sense refugis ni bases d'entrenament. Amb els islamistes, el kurds ho tenen tant o més cru que amb els conservadors del Partit de la Justa Via (DYP), de l'actual ministra d'Afers Estrangers, Tansu Çiller, que va ordenar la gran ofensiva de fa un any contra les posicions del PKK.

Necmettin Erbakan. El primer ministre turc vol assumir el protagonisme que correspon a Turquia per demografia, potencial econòmic i importància geoestratègica.

Antoni Castel